

LEDER – NYT SYN PÅ MENNESKETS SAMSPIL MED NATUREN

Af Mira Illeris og Esben Schultz

Det kan undre, at det netop var i Mellemøstens sandørkener, landbruget startede. Ligesom det kan undre, at de bare klipper i Grækenland har været et sted med en frodig og storslået kultur. Og hvordan har der overhovedet kunnet være bønder i Arizona's ørken? Listen over, hvor mennesket med sit landbrug har efterladt en ørken, er lang.

I et landbrug baseret på dyrkning af enårige afgrøder må vi lave et såbed. Først har vi altså måttet brænde eller rydde træer, og efterfølgende må vi pløje for at holde al vegetation væk. Liv af svampe, planter og dyr både over og under jorden dør. Kulstof i levende planter og nedbrudte planterester frigives som CO₂. Når der ingen planter er til at holde på jorden, eroderer den væk, og efter en årrække er der kun en ørken tilbage. Eller, mindre dramatisk, en nedbrudt landbrugsjord med et lavt kulstofindhold og ingen biodiversitet.

Med den historie bag os er det ikke underligt, at der hersker et syn om, at vi skal holde mennesket væk fra naturen - at natur er noget sart noget, vi skal beskytte mod os mennesker. Og vi synes bestemt også, at de få naturområder, vi har i Danmark, skal bevares uden menneskelig indblanding, udover evt. naturpleje ... men hvad med al vores landbrugsjord?

Vi blev overraskede, da vi i vores arbejde med at få tilladelser til at lave permakultur-landbrugene på Svanholm stødte ind i en landskabsbeskyttelse, der på kommunernes digitale kort hedder "beskyt", og som dækker ca. halvdelen af Danmarks areal. Vi blev overraskede, fordi det er helt almindelige pløjemark, som er beskyttet mod træplantning. Det er en visuel beskyttelse, hvor nogen kulturhistorikere i en tid, før vi kendte til klimaforandringerne, har bestemt, at store dele af det danske landskab skal bevares og altså fastholdes, som det er.

Det er forældet lovgivning, der bremser udbredelsen af permakultur skovlandbrug. Danmark er blandt de lande i verden, hvor allermest areal pløjes, og når klimaforandringer truer med at gøre jorden ubeboelig, skal vi selvfølgelig ikke fastholde pløjemark. Vi fik da også dispensation til dette.

Sværere var det dog at få dispensation fra planloven, så vi kunne etablere nye små landbrugsboliger, fordi dette opfattes som spredt bebyggelse i det åbne land. En lovgivning, lavet ud fra en forståelse af, at naturen og landskabet skal bevares, og mennesker skal holde sig væk og samles i byer.

Og vi synes bestemt også, at der ikke skal ligge et stort hus, på alle smukke steder i Danmark, hvorfra beboere pendler til byen med en stor klima- og miljøpåvirkning til følge.

Men der er brug for et helt nyt syn på menneskers samspil med naturen, hvor mennesker ses som nødvendige aktører på de nedbrudte landbrugsjorde. Mennesker har gennem årtusinder nedbrudt naturen, og nu er mennesker de eneste, som målrettet og effektivt kan genopbygge naturen hurtigt nok til, at vi kan takle klimaforandringerne og biodiversitets-krisen.

Gennem bevidst permakultur-design skal Jorden genskoves. Og det kræver, at flere mennesker bor og arbejder på landbrugsjordene med at etablere fødevarerproducerende skove i kredsløb med husene hvor de bor. For det er et positivt faktum, at vi med permakultur i løbet af en kort årrække kan gå fra at have en CO₂-udledende livsstil til at få en kulstoflagrende livsstil.

Permakultur har nemlig det udgangspunkt, at naturressourcerne allerede er så nedbrudte, at det, vi står overfor som globalt samfund, er en genopbygningsopgave. Også Planloven fik vi efter flere års kamp dispensation fra, og i dag lagrer vores familie ca. 10 tons/CO₂/år, når udledningen ved forbrug er trukket fra ... og noget lignende vil gælde for alle andre, der går igang med permakultur skovlandbrug. Tusinder af fødevarerproducerende og/eller hjemmehørende træer, buske og flerårige urter vokser op som et stabilt kulstoflager, der samtidig understøtter biodiversiteten.

For i den store klimaomstilling, som politikere verden over og også den nye danske regering lægger op til med klimaloven, skal permakultur bruges som en vigtig og central brik. Permakultur skaber netop det folkelige engagement, der er brug for, og som efterspørges af politikere, for at målene kan nås.

Men lovgivningen er lavet til at understøtte det eksisterende system. Ud over de to nævnte lovgivninger om beskyttet landskab og planloven er reglerne for landbrugsstøtte lavet sådan, at landbrugsstøtten bortfaldt, da vi tilplantede marken. I sidste nummer af tidsskriftet bragte vi en artikel om, hvorfor små permakultur skovlandbrug er vigtige, og hvordan vi mener, at samfundet kan støtte og fremme dem. 9 permakultur landbrug, som alle er startet siden 2016, skrev under sammen med Permakultur Danmark og Økologisk Landsforening. I dette nummer kommer en kort opsummerende artikel om, hvad der videre er sket i vores arbejde på dette felt ...

Vi skylder fremtidens generationer at takle klimaforandringerne. Men de løsninger, der er oppe i samfundsdebatten, er desværre overvejende kun lappeløsninger på et fejludviklet system. Der er brug for grundlæggende forandringer, og permakultur bygger på radikale helhedsløsninger. Permakulturens fokus på genopbygning muliggør nemlig, at det ikke er for sent. Mennesket kan endnu nå at genopbygge naturen.